0583
I. 4

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԲԱԳԻՐ Մ. ՊԱՊՈՆԵԱՆ

Թ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1 — ԿԻՐԱԿԻ — 1 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1906

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՀԱՄԱՐ		ԳԱՒԱՌԱՅ ՀԱՄԱՐ		ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ	
Տարեկան	50 Ղրշ.	Տարեկան	54 Ղրշ.	Տարեկան	12 Ֆր.
Վեցամսեայ	25 »	Վեցամսեայ	27 »	Վեցամսեայ	6 »

ԳԱՌՆԻԿ ՍԱՐԳԻՍՕՖ ԵՒ ԸՆԿ

ՍԵՓԻՆ ԳՈՒՔԱՌՈՒՏՅՈՒՆ

ՄԷՆ ՏՆԱՄԿ ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐՈՒ, ՇՂԹԱՑՆԵՐՈՒ ԵՒ ԳՈՀԱՐԵՂԻՆԱՑ

Կ. Պոլիս, Ճէլալ Պէյ խանին տակ, Թիւ 16

Մասնաւորապէս կը խնդրուի ուշադրութիւն ընել ՍԱՐԳԻՍՕՖ անունը կեղծող կարգ մը նորելուկ ժամացոյցներուն որոնք հրապարակի վրայ կը շրջին։

ՍԱՐԳԻՍՕՖ ժամացոյցները ջերմապէս կը յանձնարարուին ինչպէս նաեւ ՋԵՆԻԹԸ՝ թէ՛ Կ. Պոլիս, եւ թէ՝ Գաւառները, ուրկէ եղած յանձնարարութիւնք անմիջապէս կը կատարուին գունացուցիչ պայմաններով։

Ծանօթ. — ՋԵՆԻԹ ժամացոյցները Բարիզի 1900 Արուեստահանդէսին մէջ ամենեն բարձր պարգեւին արժանացած են։

Հատոր 40 փարա

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ — ԱՐՄԷՆ ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

(آ. آصادوریان) شرکت مرتبیه مطبعه‌سی — باب عالی جاده‌سنده نومرو ٥٢

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Յ. ԱՄԱՏՈՒՐԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Պապը-Ալի ճաssէսի թիւ 52

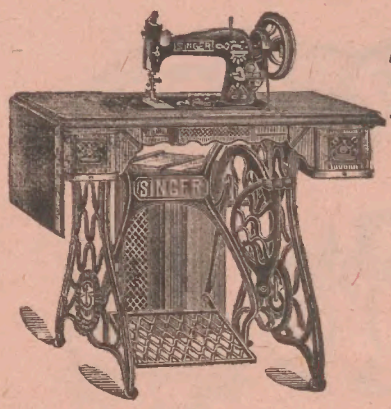

Ձեռքի, ոտքի ու ոտքի եւ ձեռքի միանգամայն մեքենաներ կը գտնուին

Անկարելի է որ ընտանիք մը առանց կարի մեքենայի մնայ, բայց էական կէտն է լաւ մեքենայ մը ունենալ, որովհետեւ լաւ մեքենայ մը անթիւ և անհամար ծառայութիւններ կը մատուցանէ, մինչդեռ դէշ տեսակէ մեքենայ մը անվերջ դժգոհութեանց եւ տաղտուկի աղբիւր մըն է։

Բոլոր աշխարհ գիտէ թէ՝

ՍԻՆԿԷՌ

ՀԱՅԿԱՅԹԻՒՆ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER

MANUFACTURING COMPANY

մեքենան լաւագոյն է. սոյն մեքենան ամենէն կատարեալ լաւագործուածը, հաստատունը եւ դիւրագործելին ըլլալուն բովանդակ աշխարհի մէջ՝ ամէն մարդ Սինկէրի մեքենան կը գնէ։

Սինկերի մեքենաները կը ծախուին մի միայն Սինկէր Ընկերութեան վաճառատանց մէջ։

ՇԱՐԱԹԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՎՃԱՌՈՒՄՆԵՐ

ԲԵՐԱ
1. Մեծ փողոց, Պօն Մարշէի դէմ, թիւ 343 եւ 343 կրկին.
2. Մեծ փողոց, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դէմ.

ԿԱԼԱԹԱ
1. Սինկէր խան, Թիւնէլի ետեւը.
2. Դարաքէօյ, Թրամվէյի կայարանին դէմ.

ՊՈԼԻՍ
1. Սուլթան համամ.
2. Սուլթան Պէյազիտ, Թրամվէյի կայարանին դէմ, թիւ 13.

ՍԿԻՒՏԱՐ
Զարչը Պոյու, թիւ 120.

Կատարեալ Երաշխաւորութիւն

Մասնաճիւղեր գաւառներու բոլոր քաղաքներու մէջ։

Սինկէրի Ընկերութեան կեդր. վարչատեղին կը գտնուի Բերա, Մեծ փողոց, թիւ 343 եւ 343 կրկին, Տիւզօղլուի տունը։

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1860 ԻՆ Ի ՎԻԷՆՆԱ

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ	ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
Դրամագլուխ եւ Պահեստի գումար	Դրամագլուխ եւ Պահեստի գումար
31,008,000 ՖՐԱՆՔ	17,000,000 ՖՐԱՆՔ

ՖԷՆԻՔՍ Լաւագոյն պայմաններով կ'ապահովագրէ ամէն տեսակ շէնք, ապրանք և կարասիք։

ՖԷՆԻՔՍ Լաւագոյն պայմաններով կը կնքէ ամէն տեսակ ապահովագրութիւնք մարդկային կեանքի վրայ։

ՖԷՆԻՔՍ Լաւագոյն պայմաններով կ'ապահովագրէ, ամէն տեսակ ապրանք՝ շոգենաւի՝ և առագաստանաւի վրայ։

Ընկերութեանս գրամատունն է ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ, Ընդհանուր գործակալութեան գրասենեակն է Պոլիս, Ալեքսանդր խան, թիւ 11—16։

Ընկերութիւնս կ'ընդունի ի գաւառս պատուաւոր ներկայացուցիչներ։

Լիազօր ներկայացուցիչ
Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԲԱԳԻՐ Մ. ՊԱՊՕՆԵԱՆ

Թ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1 ԿԻՐԱԿԻ 1 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1906

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Յայտարարութիւն արտօնատէրին. — ԱՐՄԷՆ ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ։ Ընթերցողներուն. — Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ։ Հանրագիտակի նոր հրատարակութիւնը. — Մ. ՊԱՊՕՆԵԱՆ։ Հանրագիտակի բացառիկ թիւ Կաղանդի առթիւ։ Բրոնիկ. (Թաւշանճեան եւ Հայկանոյշ Մարք, Ս. Հայրապետ եւ պատրիարքարան)։ Ց. Պարոնեան քիմիագէտ։ Տղարներու աշխարհէն (Ամերիկայի թատրոնները)։ Պարզ խօսքեր (Օմեղա). — ՍԻՄԷՈՆ ԾԵՐՈՒՆԻ։ Գրական ասուլիսներ (ապիկար ընթերցասները). — ՄԻՀՐԱՆ ԻՍՊԻՐԵԱՆ։ Բռնայանգը (առ սեր աչուին). — Ց. ԱԼՓԻԱՐ։ Տարեգլխոյ խօսքեր. — ՎԱՀԱՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ։ Խելացի եղբօր պատասխանները։ Օթսը ռախի. — Գ. Փ.։ Կաղանդ եւ բարեւաղթութիւն (Ժողովրդական բանաստեղծութիւն). — ԵՐՄՈԴ ԳՈՒՑՈՒՄՃԵԱՆ։ Շաբթուան լուրեր։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՏՕՆԱՏԷՐԻՆ

1905 տարիէն սկսեալ «Հանրագիտակ»ի Խմբագիր-տնօրէն կարգած էի, ըստ իր բաղձանաց, Փափազեան Վահան էֆէնտին — ծանօթ երգիծաբան ու զաւեշտագիր — որ, հինգ տարի, ինչպէս «Լոյս»ը, որուն Կրօնաթերթի վերածուելէն վերջ. շարունակէր նոյնպէս և «Հանրագիտակ»ի հրատարակութիւնը կանոնաւորապէս, ըստ իր կարողութեան ու գիտութեան, զոր շատ լաւ գնահատած են իր բոլոր ընթերցողները։

Տարի մը շարունակելէ վերջ, անձնական ծանր զբաղմունք պարտաւորեցին զինք, որ, թերթիս Խմբագիր-տնօրէնի պաշտօնէն հրաժարի։ Այժմ «Հանրագիտակ»ի Տնօրէն-խմբագիր կարգած եմ Մ. Էֆ. Պապօնեան, Փափազեան Վահան էֆէնտիի տեղ. որ խոստացած է այսուհետեւ շարունակել իր աջակցութիւնը, իբրև պատուական յօդուածագիր։

Սոյն կարգադրութեամբ, կը հաւատամ թէ «Հանրագիտակ»ի կանոնա-

ւոր ու արդիւնաւոր հրատարակութիւնն աւելի լաւ երաշխաւորած, և թէ ընթերցող հասարակութեան լաւագոյն ծառայութիւն մը մատուցած եմ։

Նոր տարւոյն առթիւ՝ շնորհաւորելով «Հանրագիտակ»ի նորընտիր Տնօրէն-Խմբագիր Մ.Պապոնեան էֆէնտին, որ պիտի արգարացնէ ամէնուս կողմանէ իրեն նկատմամբ ցարդ կազմած ձեռնհաս հրապարակագրի վստահութիւնը։ կը շնորհաւորենք նաև «Հանրագիտակ»ի ընթերցողները, որ նոր տարիէն ըսկըսեալ աւելի խնամեալ և գրական շատ մը անմրցելի առաւելութիւններով ճոխացած շաբաթական ընթերցարան մը ունենալու նոր ուրախութիւնը պիտի ունենան։

ԱՐՄԷՆ ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ
Տեղ. ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿի

ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

Ինչպէս գիտեն մեր ազնիւ ընթերցողները, գրեթէ հինգ տարիէ ի վեր անընդհատ կը շարունակէինք հրատարակել նախ «Լոյս»ը և յետոյ «Հանրագիտակ»ը։ ընթերցող հասարակութեան հաճելի ժամանց մը հայթայթելով։ Մենք մինչեւ հիմակ ո՛եւ է նիւթական շահ մը ակնկալած չէինք այս հրատարակութենէն և մեր անձնական զբաղումներուն ներածին չափ աշխատեցանք առանց ընդհատելու շարունակել մեր խմբագրի պարտաւորութիւնը։ Բայց մեր զբաղումները շատցած ըլլալով, դժբաղդաբար կը պարտաւորուինք հրաժեշտ տալ մեր սիրելի ընթերցողներուն, հրաժարելով «Հանրագիտակ»ի Տնօրէն-խմբագրութեան պաշտօնէն, զոր այսօրուընէ սկսեալ կը ստանձնէ Մարտիրոս էֆ. Պապոնեան, Արտօնատէր Արմէն էֆ. Լուսինեանի հետ եղած կարգադրութեամբ։ Մենք միայն պիտի շարունակենք մեր աշխատակցութիւնը, ամէն շաբաթ երգիծական յօդուածներ գրելով։

Մարտիրոս էֆ. Պապոնեան Մամլոյ վաղեմի աշխատաւոր մըն է և ծանօթ է լրագրի ընթերցողներուն իր ձեռնհասութեամբ։ Ուստի ուրախ ենք որ կարող ձեռքի մը կը՝յանձնուին «Հանրագիտակ»ի վարչութիւնը և խմբագրութիւնը։

Պապոնեան էֆէնտի մեզ հետ կնքած հաշուական համաձայնութեամբ յանձնառու եղած է «Հանրագիտակ»ի առաքումը շարունակել ամէն անոնց որոնք վճարած են իրենց բաժնեգինը։ Իսկ անոնք որ չեն վճարած, այս թիւէն ետք այլ եւս չպիտի ստանան «Հանրագիտակ»ը մինչև որ իրենց պարտքը չվճարեն Պապոնեան էֆէնտիի։

Յաջողութիւն՝ մեր սիրելի բարեկամին։

Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԻ ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԸ

Ինչպէս կ'երեւի վերոյիշեալ, տողերէն «Հանրագիտակ»ի վարչութիւնը մեզ յանձնուած ըլլալով, պիտի աշխատինք նոյն ուղղութիւնը պահել, աւելի ճոխացնելով թերթին պարունակութիւնը և մեզ աշխատակից ունենալով հրապարակի վրայ ծանօթ դրողներ։

Մեր նպատակը պիտի ըլլայ միշտ զուարթ fոզրդիներով ճաղկել մեր ընտանեկան յոռի բարքերը և ընթերցող հասարակութեան չինիչ և հաճելի ժամանց մը հայթայթել։ «Հանրագիտակ»ի ամէն ընթերցող կրնայ վստահ ըլլալ որ ամէն ջանք ի գործ պիտի դրուի բարոյականի սահմանին մէջ թէ՛ զբօսցնել և թէ հրահանգել։

Այժմէն չափազանց խոստումներ չենք ըներ մեր ուղղութեան մասին, զոր մեր յարգելի ընթերցողները պիտի դնահատեն անշուշտ հետզհետէ հրատարակուած թիւերուն մէջ պարզուած տեսնելով մեր ծրագիրը։

«Հանրագիտակ»ի բաժնեգինը նախորդ Ցնորէն-խմբագիր Վահան էֆ. Փափազեանի վճարող բաժանորդները կանոնաւորապէս պիտի ստանան իրենց թերթերը, մինչեւ պայմանաժամին աւարտիլը։ Իսկ անոնք որ մինչեւ հիմա չեն վճարած անշուշտ կը բարեհաճին անյապաղ փութացնել իրենց բաժնեգինը, եթէ կ'ուզեն որ թերթերու առաքման մէջ ընդհատում չըլլայ։

Մ. ՊԱՊՕՆԵԱՆ

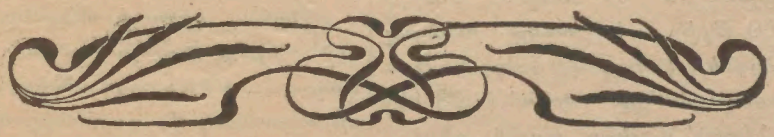

Մանաւորապէս կը խնդրենք Հանրագիտակի Պատ. Գործակալներէն որ իրենց գործունէութեան շրջանակը ալ աւելի ընդարձակելով իրենց գընահատելի աջակցութեամբը մեզ աւելի քաջալերել սիրեն։

Նոյնպէս մեր Պատ. Յոդուածագիրներէն կը խնդրուի որք հաճին շարունակել իրենց աւելի խնամեալ գրուածները, նկատի առնելով հետզհետէ թերթիս խմբագրական ուղղութեան մէջ ներմուծուելիք զանազան նորութիւնները ու պէսպիսութիւնները, որոնք անհրաժեշտ են ամէն կարգի ընթերցողաց բազմապահանջ ճաշակները գոհացնելու եւ թերթը աւելի շահեկան ու հետաքրքրական ընծայելու համար։

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿ

ԲԱՑԱՌԻԿ ԹԻՒ

ԿԱՂԱՆԴԻ ԱՌԹԻՒ

Խմբագրական

Դրամօժիտի սիրոյն համար կոյր զկուրայն ամուսնացողք, կը նմանին տղու մը՝ որուն կաղանդչէք կուտան զարմացուցիչ եւ հրապուրիչ տուփ մը, այդ խաղալիքէն հրապուրեալ տղան սիրայօժար կ'ընդունի զայն. սակայն մինչեւ որ հետը չխաղայ չկրնար գիտնալ թէ մէջինը սատանա՞յ է մի հրեշտակ։

Գիտական

Ռուսքը աբբայ իր հանդարտիկ աշխատանոցին մէջ միջոցներ կը խորհի խուլերուն ձայն լսել տալու համար։ Ռուսքը աբբայ գտած է որ «Ձայներու թրթռական սանդուխին վրայ՝ կանոնաւոր ականջ մը չկրնար լսել իւր 2էն ասդին (32 թրթռում) եղած ձայները եւ ո՛չ ալ իւր 9էն անդին (32,000 թրթռում) գտնուած ձայները։ Տղաք աւելի ձայներ կը լսեն եւ Պ. Կասթօն Բարիի աղջիկը 60,000 թրթռումէ աւելի ունեցող խիստ սուր ձայներ կարող էր լսելու։ Սակայն ձայնաստիճանները կրնան 18,000 թրթռում ունեցող ձայներ առաջ բերել, բայց մարդկային ո՛չ մէկ ականջի լսելի կըլլան։

ԴԻՏ. ԽՄԲ.) Գիւտ ըսածդ ալ սանկ ըլլալու է։

Առեւտրական

Տարւոյն սկիզբէն մինչեւ վերջը Բարիզ շարունակ ոսկի գնեց։

Անգլիոյ պանգան ալ մեծաքանակ ոսկի ձեռք անցուց։

Գերմանիա եւս ըստ սովորականին ոսկի քաշեց Լոնտոնէն։

Ոսկիին ունկին բարձրացաւ մինչեւ 77 միլիոն 11 ու կէս բէնսի։

Անկում չյուսացուիր։

ԾԱՆ. ԽՄԲ. — Այս մարդիկը ոսկին լուրիա կարծած չըլլան։

Քաղաքական

Անգլեւգերման յարաբերութեանց բարւոքում մը անպատճառ Ֆրանքեւգերման յարաբերութեանց բարւոքում մը յառաջ պիտի բերէ։ Ֆրանքեւգերման յարաբերութեանց բարւոքումի մը արդիւնքը պիտի ըլլայ անպատճառ անգեւգերման յարաբերութեանց բարւոքման մը։

Ծ. Խ. — Այս հաշուով Մարոքի խնդիրը այժմէն կարգադրուած կը համարուի։

Արտաքին

Վէրսայլի Քոնկրէսին համար, ուր նախագահական ընտրութիւն պիտի կատարուի, մուտքի բոլոր տոմսակները հիմակուընէ բաշխուած են, ձեռքէ ձեռք յափշտակուած եւ հատ մը իսկ չէ մնացած։

Ծ. Խ. — Հանրագիտակի թիւերուն պէս։

Ներքին

Տէտէ աղաճի եւ Լիւլէ Պուրկազի միջեւ ջուրերը նորէն ողողած ըլլալով երկաթուղին, Հանրագիտակի թիւերը ուշ պիտի հասնին բաժանորդաց ձեռքը։

Պատերազմական

Անցեալ կիրակի Սելանիկի եկեղեցւոյն մէջ, երեք Խաչերու օծման պահուն, հոգաբարձութեան անդամներէն մէկը դպիր մը ապտակելով, գայթակղական միջադէպի մը տեղի տուեր է։ Դպիրը ապտակ կերեր է վասն զի հոգաբարձուին կողմէ արգիլուեր է չապիկ հագնիլ։ Այդ ապտակահարութեան պատճառաւ եկեղեցական արարողութիւնները դադրեր են։

Օրուան Դէպքեր

Օրիորդ Ցարութիւնեան անձնասպան ըլլալ փորձեց լուցկիի ջուր խմելով, յետոյ ցաւին չդիմանալով որոշեց փոխանակ ցաւով մեռնելու, առանց ցաւի ապրիլ։

Զուարճալի

— Դէմքերուն մէջ ամէնէն աւելի ո՞ր դէմքը կը սիրէք։

— Ինծի փոխ դրամ տալիք մարդուն դէմքը։

— Եւ ո՞ր դէմքը կ'ատէք.

— Այն անձին 87 օրէն եռքի դէմքը։

ՔՐՈՆԻԿ

ԹԱՒՇԱՆՃԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱՆՈՅՇ ՄԱՐՔ
Ս. ՀԱՅՐԱՊԵՏ ԵՒ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ

— Աստուած մէկ օրը հազար ընէ, հիմակ ամուսինս մէկ հատ մը բերանը չի դներ կոր, կանուխկէկ տուն կուգայ, վաստկածը տուն կը բերէ։

— Իմ տղաս ալ, առաջ մինչեւ գիշերը 3 գինետուններն էր, հիմա շուկայէն ուղղակի տուն կուգայ, գիտես թէ վրան շնորհք իջեր է։ Աստուած բանին գործին յաջողութիւն տայ, կ'ըսեն թէ շատ հեռուն կը գըտնուի եղեր ատ մարդը։

— Հապա՛, անունն ալ Յովհաննէս Թաւշանճեան է։ Ձեմ գիտեր որչա՛փ ոսկի տուեր է լրագիրներուն, որպէս զի օղիի դէմ յօդուածներ գրեն, ամուսինս ալ Մանզումէին մէջը կարդացեր, ան է, աս է, բոլորովին վազ անցեր է։

— Ատանկ մարդ ալ կը գտնուի եղեր, Աստուծմէ առնէ փառքը։ Պետրոսիկս առջի գիշերը հաշիւ ըրաւ, օրը 3 ղրուշէն տարին 1000 ղրուշէն աւելի օղիի ստակ կուտայ եղեր, հիմա այդ փարան, վարժապետներուն ի նպաստ սնտուկ մը կայ եղեր, տարուէ տարի հոն պիտի տայ։ Ես կեանքս վաստակեցայ, կ'ըսէ, ան կը բաւէ ինծի։

×

— Կանանց յատուկ թերթը կը կարդա՛ս, օրիորդ, ամենքս ալ աշխատելու ենք որ այդ թերթին հրատարակութիւնը շարունակուի։ Մեծ անպատուութիւն պիտի ըլլայ կիներուն եթէ անփոյթ գտնուին եւ թերթին հրատարակութիւնը ընդհատուի։

— Ինչ կ'ըսէք տիկին, այդ թերթին ջերմ պաշտպաններէն մէկն ալ ես եմ։ Հայկանոյշ Մարք, պատուական աղջիկ մըն է, ես մօտէն կը ճանչնամ զինքը։ Իր իտէալն է իր նմաններուն օգտակար ըլլալ, բնաւ չահ չակնկալեր անոր հրատարակութենէն, բաւական է որ ծախքը կարենայ հայթայթել։

×

Տուներու վարագոյրներու ետեւը տեղի ունեցած այս խօսակցութիւնները պատճառ եղան որ սկսիմ քրոնիկներուս շարքը, զոր երեք տարիէ ի վեր ընդհատած եւ բոլորովին վազ անցած էի, վասն զի ծանօթ քրոնիկագիր Աբրահամ Այվազեան ալ երեք տարի է ի վեր վազ անցած էր սաղիմական քրոնիկները գրելէ, վասն զի Թօլայեան բարեկամս երեք տարի է վազ անցած էր դերասանութիւն ընելէ, վասն զի երեք տարի է որ Ստեփան Երկանեան Մանզումէի Իզմիրի թղթակիցը մեռեր եւ յաղութիւն առեր էր, եւ վերջապէս, վասն զի Զլղատեան վարդապետ երեք տարի է որ իր երէցկինը եւ զաւակները կորսնցնելու դըժբաղդութիւնը ունեցած եւ երեք օր առաջ պիտի մխիթարուէր եթէ Հիւանդանոց չառաջնորդուէր։

Դառնանք մեր նիւթին։ Սա երեք տարուան մէջ, ըստ իս, յիշատակութեան արժանի երկու նշանակելի իրողութիւններ եղեւցած են, երկուքին ալ նպատակը մի եւ նոյն ձգտումը ունին, կիներու օգտակար ըլլալ։

Թաւշանճեան հակալքոլական յօդուածներով կիներուն օգտակար կըլլայ, եւ Հայկանոյշ Մարք կանանց յատուկ թերթով իր նմաններուն միտքը կը մշակէ։ Եւ անիրաւութիւն է ըսել թէ Թաւշանճեան ըէքլամի համար հաստատեց իր մրցանակը եւ Հայկանոյշ Մարք դրամ շահելու համար հրատարակեց իր թերթը։ Առաջինը կիներուն օրհնէնքները կը վայելէ եւ երկրորդը կիները կը դաստիարակէ, գոնէ ես այսպէս դատելու պարզմտութիւնն ունիմ։

* * *

Քանի որ կիներու վրայ կը դառնայ մեր խօսքը, կարժէ յիշատակել հոս տիկին Արեւեանի ամուսնական դատը, որ Ս. Հայրապետ եւ Կրօն. Ժողով, դէմ առ դէմ հանած է եւ վերջնական լուծման մը յանգելու համար բաւական կնճռոտ հանգամանք մը ստացած է։

Ն. Ս. Օծութիւն հրամայած է որ տիկին Արեւեանի պահանջած վերաքննութիւնը տեղի ունենայ, քանի որ ան բողոք կը բառ-

նայ թէ Կրօնական Ժողովը առանց զինքը լսելու դատապարտած է, եւ թէ ամէն օրէնք եւ կանոն իրաւունք կուտան տիկին Արեւեանի՝ իր պատիւն ու իրաւունքը պաշտպանելու համար վերաքննութեան դիմելու։ Ս. Հայրապետը տիկին Արեւեանի այս արդար իրաւունքը մատնանիշ կ'ընէ եւ կը հրամայէ նկատողութեան առնել զայն, սակայն Պատրիարքարանը կանտեսէ, թէ ինչո՞ւ. այս կէտին վրայ է որ Ս. Հայրապետ եւ Կրօն. Ժողով դէմ առ դէմ եկած են։

Տիկին Արեւեան կամ յանցապարտ է եւ կամ ո՛չ։ Եթէ յանցապարտ է վերաքննութիւնը չի կրնար զայն արդարացնել, իսկ եթէ անմեղ է Պատրիարքարանը չի կրնար դատապարտել զայն։

Ս. Հայրապետին հրամանը արդարութեան եւ իրաւանց վրայ հիմնուած է եւ տիկին Արեւեան յաչս ժողովրդեան անմեղ մըն է ցորչափ կը զլացուի իր պահանջած վերաքննութիւնը։

Ց. ՊԱՐՈՆԵԱՆ ՔԻՄԻԱԳԷՏ

Լուսահոգի երգիծաբանը կինը տարրալուծելով հետեւեալ արդիւնքը գըտեր է։

Արտասուք	20
Քոլքրէմ	10
Գոռոզութիւն	10
Օ տը քոլոնը	9
Նախանձ	15
Լաւանտա	7
Ուղեղ	1
Կարմիր որդան	5
Սալոր	8
Բամբասանք	12
Պարապ խօսք	4
	100

ՏՈԼԱՐՆԵՐՈՒ ԱՇԽԱՐՀԷՆ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԹԱՏՐՈՆՆԵՐԸ

Հիւսիսային Ամերիկայի հարստութեան մասին ճշգրիտ գաղափար մը կազմելու համար՝ Ամերիկայի թատրոններու համար ծախսուած գումարը կը բաւէ գիտնալ։ Ամերիկայի մէջ, մօտաւորապէս երեք հազար թատրոն կայ, որոնց ամէնն ալ հոյակապ ու շքեղ շէնքեր են։

Նիւ Եորքի Օբէրա թատրոնը 15 միլիոն ֆրանքով շինուած է. դարձեալ նոյն քաղաքին մէջ Գրիթէրիւմ եւ Նուվել Ամբասթէրտամ թատրոններուն իւրաքանչիւրին 10 միլիոն ֆրանք ծախսուած է։

Վեցերորդ Պողոտային մէջ գտնուած Իբոտրոմ թատրոնը 17 ու կէս միլիոն ֆրանքով մարմնացած է։

Այս թատրոններուն համար ծախսուած գումարն ալ պատկառելի թիւ մը կը ներկայացնէ։ Իւրաքանչիւր հեղինակութեան համար, միջին հաշուով մը, 12000—25000 ֆրանք ծախք կ'ըլլայ։ Իւրաքանչիւր թատրոն, յաճախ շաբաթական 110 հազար ֆրանք հասոյթ կը բերէ։

Հաշուուած է որ թատերական եղանակին, 33 շաբաթ, Նիւ Եորքի թատրոնները 177, Շիքակոյի թատրոնները՝ 36, Ֆիլատէլֆիայի թատրոնները 8 միլիոն թատերատես կունենան։ Հիւսիսային Ամերիկայի ժողովուրդը՝ թատրոնի համար տարեկան 160 միլիոն ֆրանք կը վճարէ։

ՊԱՐԶ ԽՕՍՔԵՐ

ՕՄԵՂԱ

Պակաս քրիմից կամ անգլ. ոսկի քշելը եւ կրթ. պաշտօնեայի մը իրաւունքէն երբեմն սա՛նկ կասրիկ մը բան զեղչելը գործնական ոգիի օմեղան է մեզի համար։

Այս կարծեցեալ գործնականութիւնը, անհատական շրջանակի մէջ տակաւ ընդհանրանալէ ետքը, մեր հանրային բարքերուն մէջ ալ մուտ գործած է դժբախտաբար։ Անհատ մը կրնայ գործնական ոգիի ըմբռնումին մէջ զեղծանիլ եւ իր խառնուածքին համեմատ մինչեւ գձձութեան երթալ ի վնաս իրեն, բայց հանրային մարմնոյ մը ներելի չէ ազնուութենէ հեռանալ եւ ամէնէն նուիրական զգացումները իսկ շահագործելու գիջանիլ։

Ս. Պատրիարքին ողբացեալ քրոջ յուղարկաւորութեանը առթիւ, Թաղային Աղքատախնամներէ ոմանք ծաղկեպսակներ ղրկած էին իբրեւ ցաւակցական արտայայտութիւն։ Եւ արդարեւ պարտաւո՛ր էին ղրկել, որովհետեւ հանգուցեալ Տիկնոջ Ամենապատիւ եղբայրը ա՛յնքան սիրտ հատցուցած է Աղքատախնամներու բարւոք կազմակերպութեան եւ անտեսութեան համար։ Բայց մինչ այս ծաղկեպսակները հանգուցեալ Տիկնոջ հողակոյտին վրայ պէտք է ձգուէին իբրեւ վերջին յարգանք մը, ընդհակառակն Աղքատախնամները նորէն շայկեցին իրենց բերած պսակները ու ետ դարձուցին, ուրիշ ննջեցեալի մը առթիւ շահագործելու համար զանոնք։ Երբեմն ալ այս Աղքատախնամները չեն քաշուիր ու եկեղեցիին դուռնէն ետ կը դարձնեն իրենց պսակը, որուն վրայ կարծես կը գուրգուրան հասութաբեր կալուածի մը պէս։

Ահա այս ընթացքին, այս սիալ իմացուած գործնականութեան դէ՛մ է որ կը բողբոջնք, որովհետեւ անոր մէջ կը տեսնենք ցաւակցական արտայայտութիւնները շահագործելու գձուձ եւ կեղծաւոր մտածում մը։ Ծաղկեպսակը ցաւակցական քարդի մը դերը չի՞ կատարեր։ Լա՛ւ։ Ո՛րքան անհեթեթ պիտի ըլլար եթէ մէկը այդպիսի քարդ մը ղրկէր ննջեցեալի մը տիրոջ ու յետոյ է՛տ առներ զայն։

Եթէ Աղքատախնամները չեն ուզեր ծաղկեպսակի համար իրենց վճարած 20-30 ղրշը կորսնցնել, թո՛ղ ուրիշներուն վիշտը հրապարակաւ չշահագործեն ուրեմն այսպէս, եւ թո՛ղ իրենց ցաւակցական արտայայտութեան եղանակը փոխելով, քարդ մը միայն ղրկեն, ինչպէս արդէն կ'ընէ Հիւանդանոցի վարչութիւնը։

Գո՛նէ մեր հանրային կեանքին մէջ ազնիւ ըլլանք։

ՍԻՄԷՈՆ ԾԵՐՈՒՆԻ

ԳՐԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍՆԵՐ

ԱՊԻԿԱՐ ՔՆՆԱԴԱՏՆԵՐԸ

Գրելը՝ դիւրին է, արուե՛ստն է դժուար։ Այս ճշմարտութիւնը՝ ամեն ժամանակներէ աւելի, մե՛ր օրերուն արդարացաւ։

Արտադրելու համար՝ տաղա՛նդ ու ձի՛րք ունենալու է ապահովաբար։ Սակայն միտքերու բերնին ապուրը չէ՛ ատիկա։

Շատերը գրել կը փափաքին՝ անուն հանելու կամ . . . անուններ աղարտելու համար։ Ուրեմն ի՞նչ ընեն։ Պա՛րզ բան մը. ուրիշներու անձին կամ արտադրածին վրայ կը խօսին։ Հազուագիւտ բացառութիւնը մե՛կդի, ատոնք՝ Արիստարգոսի այլասերած թոռնե՛ր պիտի ըլլային։

Թեւ արուեստին վրայ շեմշեմորեմ գաղափար մը չունին այդ խեղճերը, սակայն հո՛գ չէ. ատո՛ր ալ միջոցը կը գտնեն։ Կանխապէս կատարուած փորձեր կան, ուրկէ կրնան քաղել գաղափարներ, փաստեր ու վճիռներ։ Կոկելու շնորհը կ'ընեն հարկաւ .., խմբագրապետը։ Տառասխալներու արբագրութեան հոգն ալ՝ տպագրատան protesներուն վի՛զը . . . ։

Ու . . . յոդուածը կը տպուի՛, ուր արժանիքներ կուրացուին ու ոչնչութիւններ կը փառաբանուին՝ երբեմն պատահաբա՛ր, բայց յաւէտ չարամտորէ՛ն։

Այսպէս ըրած են, այսպէս կ'ընեն, այսպէս պիտի ընեն այդ ապիկար բնաւորութիւնները, որոնք՝ իրենց շահատակութիւններուն վրայ, հանգիստ քո՛ւն մը ալ կը քաշեն։

Եւ սակայն բնաւորութիւնը ո՛րքան վսեմ պաշտօն մըն է։

Երեսի՛կ անո՛նց՝ որոնց միտքերը ճշմարտապէ՛ս զարգացած են ու ընդունակ՝ Արուեստին բովանդա՛կ մեծութիւնն ընդգրկելու։

Բնաւորութիւնը բանաստեղծութիւն չէ. բայց անկէ վե՛ր ու դժուար արուեստ մըն է ապահովաբա՛ր։

Արուեստին յաւիտենական սկզբունքներուն եւ մարդկային մտքի գլուխգործոցներուն վրայ խօսիլը՝ բանաստեղծութիւն մը չ'արժե՞ր։ Մանաւա՛նդ ՓԱՌՔԻ ու ՀԱՆՃԱՐԻ ռահվիրայութեան եւ ՄՏԱԾՈՒՄԻ ու ԻՏԷԱԼԻ մեկնիչութեան դերին մէջ՝ չգնա՛ղ ու վսե՛մ բան մը չէ՞ք տեսներ։

Բնաւորը՝ իր ժամանակի մեծ մտածումներուն հաւաքի՛չն ու գիտութիւններու ժողովրդականացնո՛ղն է։

Բնաւորը՝ բնական միջնո՛րդն է անուշ մեծամասնութեան ու ստեղծագործ հանճարներուն միջեւ։

Արուեստին գեղեցկութիւններուն՝ արքունի պահապա՛նը, հասարակութեան ճաշակին՝ գերազոյն դատաւո՛րն է ա՛ն, պարտաճանա՛չ, ճշմարի՛տ ու անկե՛ղծ բնաւորը։

Բնաւորին քով պէտք է դրեն անձնական խո՛ւլ ու կո՛յր հակառակութիւնները։

Գրիչը ցեխերու մէջ թաթխելու չէ՛։ Անոր պատիւը յաւէտ բարձր պահելու է։

Այս ճշմարտութիւնը, ամենէ՛ն աւելի, բնաւորը գիտնայո՛ւ եւ ընդունելո՛ւ է։

Ու յոգոյապետները՝ ամենէ՛ն առաջ ու ամենէ՛ն աւելի, պէտք էր որ յարգել գիտնային եւ յարգել տային այս ճշմարտութիւնը՝ գէթ Արուեստի՞ն սիրոյն համար։

ՄԻՀՐԱՆ ԻՍՊԻՐԵԱՆ

ԲՈՒՆԱՑԱՆԳԸ (*)

(Bouts-Rimés)

Ց. Ալֆիար, հայ գրականութեան այս պատմիա երգիծարանը, որուն գրչի զուարթ արտագրութիւնները այնքան հաճոյքով վայելած ենք, իննուսական թուականէն ի վեր՝ 1892 Յուլիսի մէջ, այցելելով Սկիւտար, գրչի եղբօր մը՝ Թէոդիկի բնակարանը, յետագայ երկու բռնայանգերը փորձած է սիկառ մը ծխելու չափ սուղ միջոցի մը մէջ։ «Հանրագիտակ»ի ընթերցողաց կը հրատարակենք զանոնք, իբրեւ համեղ պէսպիսութիւն մը թերթիս «մընիւ»ին համադամներուն մէջ։

ՈՒՌ ՍԵՒ ԱՉՈՒԻՆ

Աչերդ աղուոր, յօնքերդ կարծես գրծած
ըլլայ մի մատիս,
Նայուածքդ հոգիս մաշեցնէ, մարմինս ընէ
չոր, վրտիս,
Սիրտդ բիլ մ'է եղեկտրական, աչքդ՝ անոր
սեւ կոճակ,
— Սեւ աչերդ ովկեան են, իսկ կապոյտ-
ներն սոսկ շնակ։

* * *

Սկիւտարի եղեւէջը կը հինցնէ շատ կօշիկ,
Փոշին ըսես, քեզ կոյր կընէ, պէտք է դընել
սեւ ակնոց,
Կարելի է հոն գտնուին աղուոր կիներ,
միշ շատ շիք,
Այսու հանդերձ, հաւատացի՛ք, կինը չ'ար-
ժեր մէկ տասնոց։

Ց. ԱԼՖԻԱՐ

(*) Բռնայանգ կը կոչուի քերթուածեան այն գրաստիչ սեռը, որուն մէջ երկրորդի մը կողմէ յանգերը կը տրուին, անոնցմով քառաեակներ կամ ոտանաւոր մը կերտելու համար։

ՏԱՐԵԳԼԽՈՅ ԽՕՍՔԵՐ

Ահա աչքառու անցք մը, զոր կը յիշատակենք 1905 տարւոյն վերջակէտէն առաջ անթոր բառանիթզ։

Հանրագիտակ, որուն հրատարակութիւնը ստանձնած էի տարի մը, յանձնեցի Մարտիրոս էֆէնտի Պապոնեանի, որուն ձեռնարկութիւնը խմբագրական եւ վարչական գործերու մէջ, ծանօթ է ամէն անոնց՝ որոնք ասկէ 5—6 տարիներ առաջ հետեւած են ԼՈՅՍի, որ այն ատեն իբր զուարթ շաբաթաթերթ կը հրատարակուէր Զիւմպիւլիւ խանի մքլոտած խորշերուն մէջ։

Թէ ինչո՞ւ չի շարունակեցի։

Գիտեմ թէ՝ ամենուդ տէրտը սա պիտի ըլլայ, գիշերը գուլպաներով պիտի պառկիք եւ փոխանակ Ֆռանճէլայի՝ քալէթա պիտի ուտէք, բան մը որ ստամոքսը չի յոգնեցներ, եւ յավատա հացէն աւելի սննդարար է եւ դիւրամարս։

Թէ ինչո՞ւ չի շարունակեցի։

Այդ չէ Ձեր գիտնալիք բանը, քանի որ հասուկ աղջկան տէր հայր մը (ոչ թէ Տէրհայր մը) իր հոգեհատորը որու որ կուզէ անոր կուտայ, ու բնաւ փողոցները չիյնար կարծիք ժողուելու համար, այլ կը հարցնէ կը փնտռէ, եւ անգամ մը որ լաւ գաղափար մը կրցաւ կազմել փեսին բարոյականին, նիւթականին վրայ (ֆիզիքականը շատ չի փնտռուիր այս տեսակ պարագաներու մէջ), այն ատեն պսակի արարողութիւնը կը կատարէ եւ նորապսակ ամոլները իրենց առագաստի սենեկէն դուրս ելլալէ վերջ միայն կը տարածուի սա լուրը թէ՝ այսինչը այնինչին հետ ամուսնացեր է։

Նոյն բանը պատահեցաւ Հանրագիտակին ալ, Մարտիրոս էֆ. Պապոնեան, մէկը՝ որ տղայ տարիքէս կը ճանչնամ, փափաք յայտնեց Հանրագիտակը հրատարակելու, եւ որովհետեւ գործերս, անձնական զբաղումներս չէին ներեր ինքս կրկին, թէ՝ խմբագրութիւնը, եւ թէ՝ վարչութեանը հոգեմ ուշ չարունակեմ, ուստի համերաշխաբար իրեն յանձնեցի գործը, պայմանաւ որ՝ պայման մը որ Պապոնեան էֆէնտին պընդեց եւ խնդրեց — ապահովեմ աշխատակցութիւնս ամէն շաբթու, ի բաց առեալ այն շաբաթէն . . . որ գիս չորս ուսի վրայ հանեն եւ ազգականներս փոխանակ ետեւէս գալու, արկղիս շուրջը բոլորած իրար կզեն, մէջի 7 ½ դրշ.ը բաժնելու համար, իբրեւ արդար ժառանգ բազմավաստակ գործունէութեանս, լրագրական շիրին ասպարէզին մէջ։

Զէ՞ք հաւատար խոստովանութեանս, կարդացէք քիչ մը վարը նոր թերթին նոր յօդուածը։

* * *

ՆՈՐ, ՆՈՐ, նոր, նոր, միշտ նոր, այս է ամէնուս բերնին ձուքը, զոր կը ծամծըմենք տարին տասերկու ամիս։ Նոր տարի, նոր գրականութիւն, նոր հագուստ, նոր գլխարկ, նոր կօշիկ (սրածայր), նոր եկեղեցական երգեցողութիւն (քառաձայն), նոր, նոր, նոր, բայց այս նորերուն մէջ երեք նորի փափաքներ կան, որոնք չեն կրնար օգտակար ըլլալ եւ ոչ ալ յարգելի նոր բարեկամութիւն, նոր գինի, եւ նոր կին։

1906ի դրան առջեւ, ամէնքս ալ պապուկներու պէս, ձեռք բացած ենք այս օր, ի խնդիր նորին, նոր լաթ կուզենք, նոր ճիճի եւ որ աւելին նոր վաստակ։

Տարւոյն չորս եղանակներուն մէջ չկայ արշալոյս մը՝ որ այնքան անուշ ծագի, որչափ կաղանդինը, քանի որ անիկայ յոյսը ունի իր հետ, ընտանեկան անդորրութեան, ապրուստի, վաստակի, յաջողութեան յոյսը, առատաբուխ նուիրատուութեան յոյսը, որոնց կսպասենք առատուն կանուխ. մոմի, կազի լոյսով եւ յուսով։

Նոր տարւոյն առաջին օրին, մի կարծէք թէ միայն պզտիկները, տղաքներն են որոնք խաղալիքի կամ ո եւ է նուէրի մը կսպասեն իրենց ծնողքէն կամ մեծերէն։ Անդին, պեխապատկան դրագիրներն կան, ո-

ռոնք իրենց բաթառոնին աչքին լոյսը կառնեն, այնքան մէջը կը նային այդ օրին, ամսականի յաւելումի համար։ Մազերուն մէջ ձիւն ցանցնուած օրիորդներ կան, որոնք այդ օրուան, այսինքն տարեփոխին կսպասեն, մէկուն թեւը մտնալու յուսով։ Տարիներու շղթայակապ նշանածներ կան, որոնք նոր տարւոյն արշալոյսէն կսպասեն ամուսնանալու եւ նշանածութեան շապիկը փոխելու յոյսով։ Վաստակաբեկ վարժապետներ կան, որոնք այդ օրին կսպասեն, ոչ թէ ամսականի յաւելման՝ քաւ լիցի, այդ բանը մըտքերնուն չ'անցնիր, այլ, դիզուածներէն մաս մը բան կորզելու համար։

Վերջապէս, մեծերը պզտիկներէն ալ աւելի յոյսով կսպասեն այս նորածին տարւոյն իրենց ժանգոտած ընտանեկան յաջողութեան մասին ունեցած յոյսերը իրականացեալ տեսնելու համար։

×

Պատկերներ, կաղանդէն առաջ։

Երեք տարուան նշանած միւսիւ մը, չորեքշաբթի գիշեր նշանածին տունը կը մընայ ... իբր թէ տեղացող անձրեւէն, հակառակ շաստիկ եւ մուշամպա ունենալուն։

— Ծօ՛ տղայ, ի՞նչ է կէնէ հինտիի պէս քիթդ կախեր ես, ի՞նչ է նէ ըսէ ...

— Էօ՛ֆ ...

— Կը՞խդ կը ցաւի կոր նէ բաթաթէս կապեմ ...

— Բի՛ւֆ ...

— Սանձի՞ կընես կո՛ր նէ լաբա մը զարնեմ փորիդ ...

— Ո՛ւֆ ...

— Ակռա՛դ կը ցաւի կո՞ր նէ պէռպէռին խապար ընեմ ...

— Ը՛նհ ...

— Էյ ըսէ ծօ՛, աղջիկս ալ մեռաք կընէ կոր, սա հալը նայէ, մոխիր կը յրեցաւ ...

— Բան մըն ալ չունիմ ... նեղութիւն իչտէ ...

— Նեղութիւն ունիս նէ հոգդ ... քենէ փարա ուզող չիգա՞յ ես ... չօգ չէյ ...

— Սիրտս նեղ նէ մարիկս ... սիրտս ..., նայէ վաղը կաղընդ է ...

— Պէքճին իլէն սախան թող մտմտան, մեզի՞ ինչ ...

— Ճանըմ ատանկ օրի պէտքը չէ՞ քի ...

— Հասկցայ ամա, օխճութիւն, ի՞նչ ընենք էօլիւմ չէ՞ ես ... Աստուած ողորմած է ...

— Ի՞նչ սանքի ... նամուսէս կետնին տակը կասնիմ կոր, ես ինչո՞ւ Գոհարիկին էլմաս մը հետիէ չընէի ...

— Աստուած ողորմած է ըսինք ես՛ ... Գոհարիկը անտեղուանքը չէ, կեցիր նայիմ...

— Իմացողը ի՞նչ կ'ըսէ, խօսք կ'առնէ միւսիւն ձեռքի սիկառը աչքին մօտ բռնելով, որպէս զի արցունքոտի ...

Նոյն ատեն տիկինը դուրս կ'ելլայ սենեակեն, ու քիչ վերջը ներս մտնալով,

— Ինծի նայէ քու նամուսդ իմս ալ է օղուլ, անէքի փեսայ պիտի ըլլաս նէ, պէտք է քի իրար խօռումիշ ընենք, թէ քլիֆ չունինք ես ..., նա սա մատնին առ քիչ մը ճիլա ընել տուր, հինգնոց խութիի մը մէջ դիր տէ, ան իրինկունը առ պեր, հոս ալ միսաֆիր ըլլայ նէ, ճախալը մը մատը կ'անցունես ամօթդ կը կոցուի ...

— Ճանըմ աս ըլլալիք բան է մարիկս ... ա՛խ ... ըսելով կը գրպանէ մատնին եւ հովերը կը փոխուին, ամպերը կը փարատին եւ ուրախութեան պայծառ արեւը միւսիւին դէմքը կը լուսաւորէ։

×

Ոսկերչաց շուկայէն։

Գլխարկը անձրեւէն խխում, բէշերը սոթթուած, ցեխաթաթախ մայր մը իր աղջկանը հետ, ապուշ ակնարկներ ձգելով չորս դին, շուկայէն կ'անցնի։

— Գուզում խոյումճի աղասի, կաղընդի համար տղուս նշանածին հաֆիֆ զարիֆ պան մը առնել կ'ուզեմ կոր ամա, կը վախնամ կոր ...

— Մարիկս, կը վախնաս կոր նէ հետդ մահալէ պէքճիսին առնէիր կըսէ ոսկերիչ մը խնդալով,

— Ամա ըսին քի, խոյումճի չարշիսին մարդը տինտանին թէրէն կը հանեն, տէյի ... քալէ քա թադուկ ...

— Հրամմեցէք տուտու, մենք ալ ունինք կաղընդցուներ ... կը ճայնեն չորսդիէն։

— Քա ինչո՞ւ տուտու պիտի ըլլամ, տասնըութնիս մէջը կարգուէր, պոյիս հետ պարապար զաւկի տէր եմ եղեր, մեղա՛յ ... լախբռտընիդ գիտցէք տէ անանկ ճուղապ տուէք ...

— Շատ լաւ, տիկին, հրամմեցէք ...

— Հա չէօյլէ, ըսելով ներս կը մտնան։

— Ի՞նչ տեսակ բան մը ըլլայ, տիկի՛ն...

— Սանկ հաֆիֆ, իշտ կիտէք եա, պըռոշի պէս պան մը ...

Բաւական թիւով պառոշներ կը շարեն, որոնք ձեռքէ ձեռք կ'անցնին, ըլսին կը տարուին, փորձեր կ'ըլլուին։

— Գուզում խոյումմի աղասի, տղուս նշանածը քիչ մը ... քիչ մը, չէ, էրէյիմէ, հիմա սըտեղը մարդ չիգայ եա՛ ... էսմէրճէ է, սանկ երեսին վայլում պան մը ըլլար...

— Սա ինտո՞ր է ... ըսելով ապրանք մը ցոյց կուտան ...

— Ը՞նհ ... գէշ չէ ամա չիյտեմ քի երեսին կ'երթա՞յ ...

— Մարիկս, երեսին երթալը նայիս նէ, իւստիւպէճէն պաչխա պան մը երեսին չերթար ...

— Էյ, տղաս, զահէր բիւսբիւթիւնէ էշ էր ... նէ՛ միւնքիւն քի երեսը պան քսել տայ, էսմէր է ամա, քէսէլէմիշ ընես նէ պուտիկ մը պան չելլար ...

— Խաս է եղեր, տիկին, խերը տեսնաք, էյ չէնէ սա տանք, ուրիշ մը կը ցուցնեն...

— Ֆիյա՞թճա նասըլ ե՛նք ...

— Հինգ ոսկի տիկին, ան ալ ձեզի համար ...

— Վա՛յ ... քա ի՞նչ կ'ըսէ, մեղայ է տէր ... Յիսուս Քրիստոս ...

— Հասկըցայ, ան է քի աղօթքի ելաք նէ, ասկէ կ'ելաք չիտակ Ղալաթիայի ժամը կ'երթաք, հոն աղօթքնիդ կը թամամցունէք, անկէ չիտակ վեր ճամ էլմասներուն խանութը կ'երթաք, հինգնոցը կուտաք գործերնիդ կը տեսնաք, հէմ ան ճամերը էսմէր չէ քի խուզղունի ըլլայ նէ ըշըլ ըշըլ կուգայ...

×

Առտնին պատկեր։

Մեր մէջ սովորութիւն է, կաղանդի գիշերը՝ ընտանեկան շրջանակներու մէջ, սենեակը զարդարել պզտիկ գոյնզգոյն մոմերով, ու սեղանն ալ տեսակ տեսակ մրգեղէններով, որոնց շուրջ կը բոլորուին ընտանիքի անդամները, ու կ'սկսին ճաշակել համադամները։

Ասիկայ նոր բան մը չէ որ ըսի, ոչ ալ ասով բազմակնճիռ գաղտնիքի մը վարագոյրը բացի, նպատակս նկարագրել է այդ գիշերուան պատկեր մը, զոր օրը օրին կրնայ հաճոյալի քրքիջներ քաղել ամէն անոնցմէ, որոնք պաչիկը պանիկէն աւելի կը սիրեն։

Ժամը հինգը քիչ մըն ալ կ'անցնի։ Պըզտիկները յափրացած կերուխումէն, ու մեծերն ալ առաւօտուն կանուխ մոմի լոյսով արթննալու փափաքէն, տակաւ կը քաշուին, ու սենեակը կը մնայ աղապային ու նինէին, որոնք գոգցես չուզելով կանուխէն սկսիլ վաղահաս մշտնջենական քունը, մէկ մէկ անկիւն կծկուած իրարու երես կը նային, մինչ մոմերը հատած, միմիայն մէջտեղի կաղը կը լուսաւորէ սենեկին ամբողջութիւնը։

— Հէ՛յ կիտի օրեր հէ՛յ, խօսք կ'առնէ աղապան, յօնքերը վեր առնելով, գիտե՞ս, կընիկ, ասանկ կաղընտի գիշերներ բիւթիւն կը հագուէինք կը շքուէինք տէ ամէնուն ձեռքը պագնելէն ետքը օտանիս կը քաշուէինք ...

— Ը՞նհ... ո՞ւր են ատ կէնճութան օրերը քի՛ ... խոզ կը հոտինք կոր ալթըխ։

— Քեզի պան մը ըսեմ, կընիկ, քիչ մը առաջ ճահիլները իրար կը պագնէին կոր նէ, ի՞նչ մեղքս պահեմ, պերնիս ջուրերը վազեց, վազե՞ց ամա՛ ...

— Ամա՛ն դուն ալ ... տահա պան կա՞յ նէ ըսէ, հայտէ տարեգուլխուն կանուխ կը պառկին։

— Աս ալ ասանկ օր մըն է, տարի կըլխ է իշտէ։

— Ես կ'երթամ կոր։

— Քա եկո՞ւր քա՛ ... պաչիկ մը ...

— Խելքի՞դ եկաւ, մարդ ...

— Էյ բէք խըյանէթ ես քա, իրարու

հիչ պան ըսելիք չունինք, իմ տուտախներս չոր, քուկին երեսներդ ալ թոմռած . . .

— Անանկ է ամա, բիլիճի միս է անիկայ . . .

— Կեցիր Նայիմ թէռլիկնե՞րս ուր նետեր են . . .

— Էյ խըյանէթ ես եղեր քա կընիկ, ակէ տասը տարի առաջ ասանկ չէիր ըսէր կոր ամա։

— Խոզերուն հետ պագտուինք նէ տահա աղէկ է . . .

— Մէկ պաչիկ մը քա՛։

— Էյ կայնէ բէրտէները վար քաշեմ տէ տնանկ, ըսելով վարագոյրները կը քաշէ եւ դողդոջ քայլերով ամուսնոյն կը մօտենայ, ու իր կարգին կմախք թեւերուն մէջ առած իր ծերուկ ընկերուհին՝

— Ը՛ն . . . հ . . . շ . . . ա՛ . . . բ . . .

Անկեղծ ամուսնոյ եւ ճշմարիտ սիրոյ այդ բաղձացուած համբոյրը վերջակէտը կ'ըլլայ իր կեանքի հատորին, զոր կը դրոշմէ իր է՛ն սիրած կողակցին, կեանքի ընկերուհիին դէմքին վրայ . . . ։

Աղապան սրտի կաթուածով մը վերջ կուտայ կեանքին, ճիշդ այն պահուն, երբ սիրոյ անարատ համբոյրը կը դրոշմէր կընկանը այտին։

×

Առաւօտեան դէմ, դեռ լոյսը չի ճեղքուած, դրացի տունէ մը ձայն մը կուգայ ընդ աղօտ՝

— Ունղա՛յ . . . ունղա՛յ . . . ունղա՛յ . . .

Զաւակ մը ծներ է մայր մը, որ առջի օրուընէ ի վեր ցաւեր կը քաշէր։

Ու կը մտածեմ։

Հրաժեշտի համբոյրը տուաւ ծերուկ 1905ը եւ մինչ անդին 1906ը իր առաջին ողջոյնը կը պարգեւէ բնութեան, գոչելով՝ ՆՈՐ ՍԷ՛Ր ՆՈՐ ԿԵԱՆՔ, ՆՈՐ ԱՐԵՒ։

ՎԱՀԱՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԽԵԼԱՑԻ ԵՂԲՕՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

— Բարիզի մէջ էն առաջ ո՞վ եռայուց կաթսան։

= Կրակը։

×

— Ինչո՞ւ Պետրոս իր տանը մէջ բաղնիք մը չինել տուաւ։

= Վասն զի չէր կրնար բաղնիքին մէջ չինել տալ իր տունը։

×

— Ինչո՞ւ հովը աւելի պաղ է ձմեռը՝ քան թէ ամառը։

= Վասն զի բնաւ մէկը թոյլ չտար որ ան տուներուն մէջ մտնէ, այնպէս որ դուրսը պառկելու ստիպուած է։

×

— Ինչո՞ւ համար արեւը այնքան ուշ կ'ելնէ ձմեռը։

= Վասն զի ձմեռը այնչափ ցուրտ է որ, ան կը դժկամակի առտուն կանուխ ելնելու։

— Պարոն, դուն անմիտին մէկն ես։

— Դուն ալ տխմարին մէկը։

— Պարո՛ն, պէտք է գիտնաք թէ այդպիսի նախատինքի մը չեմ կրնար համբերել։

— Նոյնպէս և ես պարոն։

— Բայց պէտք է գիտնաք թէ հազար անգամ կ'ուզեմ մեռնիլ, քան թէ այդպիսի նախատինքի մը համբերել։

— Բայց պարոն դուք ալ պէտք է գիտնաք թէ մարդ մէկ անգամ միայն կը մեռնի։

×

ՕԽՏԸ ՐԱԽԻ

Հակալքօլական պայքարը ժամանակ մը մղուելէ, եւ խեղճ օղին ու գինին չարաչար հալածուելէ ետք, այսօր Բագոսեան ուխտին միաբանք անոր յիշատակը կը տօնեն, եօթն անգամ եօթը եւ աւելի գաւաթներ օղի պարպելով։

Մէփիստոփէլ, մեր վաղածանօթ բարեկամը, կըսէ մեզի թէ՝ հոգւով ու մարմնով ալքօլամոլութիւնը նղովող եւ թերթերու մէջ գինին ու օղին իրր սադայէլի արիւն ցոյց տուող գրուածներէն յորդորուող եւ խրատուող կարգ մը մարդիկ այսօր եօթն ռախիի յիշատակութիւնը կ'ընեն այնքան ջերմեռանդօրէն որ հաշիւնին մոռնալով կը պարտաւորին իրարու հարցնել.

— Եղբայր Թորոս, քանի՞ հատ եղաւ, ամա՛ն չափը չանցընենք.

— Դեռ բան մը չէ, 40-50 հատ.

— Զըսե՞ս, չիչի հաշւով դեռ 2-3 չիչ, չիտակը ես տուները այցելելէ, զէրտէ, բէլթէ ուտելէ եւ օղի ճնկելէ ձանձրացայ, եկուր մօտերս տեղ մը նստինք փորերնիս կշտացնենք, գիշերուան վեցէն ի վեր բերաններս բան մը դրած չենք։

Եւ երկու բարեկամները համակամ եւ համախորհուրդ կը մտնեն գինետուն մը եւ կ'անցնին կը բազմին բոլորակ սեղանի մը շուրջը։

— Պագատնա՛ պանա, մասթօր Տիւմօ,

— Պույուրուն,

— Պիզէ 100էր տիրհէմլիք իքի չիչէ, պիրի՝ մաստիքա օպիրի տիւզ, էյիսինտէն,

— Ամէսօս, պասգա՞ ...

— Մէզէ օլարագ տօմուզ բասթըրմասը, սիեահ խավեար սալաթասը, գառնըմըզ տաաճ, պիր օգգա տա ուսկումրու ալմալը, կիւզէլ ըսկարասընը եարմալը, էմր էթտիյիմիզ զէման կէթիրմէլի։

Ստորադասեալ պաշտօնեաներէս մին լուր բերաւ ինծի թէ՝ երկու բարեկամաց մին հակալքօլական պայքարին մէջ մտնող եւ թերթերու սիւնակները գրուածներով լեցնողներէն մէկն էր։

* * *

Մէփիստոփէլ Լիլիփութէն վերադարձին՝ փափաք զգացեր է Նիւ-Եօրքէն անցնիլ, եւ մարմնոյ աչօք տեսնել այն մեծ անձնաւորութիւնը, որ միլեառներով կինէ ծախսելն աչքն առնելով փորձ փորձեց Բագոսի մեհեանները փակել եւ քուրմերը հալածական վանել։

Լատինացւոց կաղանդին օրն էր, երբ հասայ, կ'ըսէ, Նիւ-Եօրք, եւ չիտակ ծանօթ մեծ անձնաւորութեան բնակարանը գացի, եւ խնդրեցի դռնապանէն որ զիս իր տիրոջ ներկայացնէ.

— Հոս չէ, տարեգլխի առթիւ բարեկամաց այցելութեան կը պտըտի, երկու ժամ վերջը եկէք։

Այս միջոցին, կ'ըսէ Մէփիստոփէլ, ներսէն մազոտ մօրուօք մարդ մը դուրս ելաւ.

— Ո՞վ էք հրամանքնիդ, ձեր ձայնը ինծի ծանօթ կը թուի, եւ ուշադրութեամբ երեսս նայելէ ետք, դուք չէ՞ք այն ազնիւ Մէփիստոփէլը, որուն հետ մէկտեղ ասկից 140,000 տարի առաջ Բաբելոնի աշտարակն այցելեցինք եւ իրարու լեզուէ չի հասկցող եւ այս պատճառաւ իրարու գլուխ պատռելու չափ առաջ գացող ամէն աստիճանէ ու տարիքէ մարդոց վրայ կուշտ ու կուռ խնդացինք.

— Այո՛, բարեկամ։

Եւ թեւս մտնելով զիս ներս տարաւ։

Սըկէ նըկէ խել մը խօսքերէ ետք, ծառայ մը ներս մտնելով քառթ վիզիթ մը յանձնեց բարեկամիս։

— Հա՛, հասկցայ, գնա՛ ըսէ՛ որ պատրաստ եմ, թող հրամմեն գան, ո՛ր ատեն որ կը հաճին։

Ծառան դուրս ելաւ.

— Ուրեմն ըսի, ինծի ներողութիւն, եւ ուզ ելայ պոչս գօտիիս մէջ անցունելով։

— Ի՞նչ, կը մեկնի՞ք, բարեկամ ... շատ բան, դեռ քառորդ մը չեղաւ գալերնիդ. նստէ՛ք, դեռ բան մ'ալ չառիք, տարեգլուխ չէ՞ այսօր։

— Այո՛, Լատինացւոց։

— Փոյթ չէ, հոս Նիւ-Եօրքի մէջ իմնի ֆուկդի խնդիր չիկայ, եւ արեւելքի ժողովրդոց կաղանդին օրը պատրաստած սեղանին նման մենք ալ հոս սեղան կը զ

ար-

դարենք, եկէք հետս, պիտի տեսնաք ու վայելէք։

Եւ մեր նստած սենեկին կից մեծ սենեակ մը առաջնորդեց, ուր արդարեւ բոլորակ մեծկակ սեղանի մը վրայ բացի Պոլսեցւոց աւանդական խուշէն, ամէն ինչ կար։

— Օղի ալ կա՞ր ...

— Հապա կը հարցունե՞ս ... միայն թէ եկող գացող բարեկամաց համար ... իրենք կաթիլն անգամ բերան չեն առներ եղեր։

— Շիտակը խօսէ, Մէփիստոփէլ, դուն ճնկեցի՞ր, գոնէ փոքրիկ գաւաթ մը.

— Շիտակը ի՞նչ մեղքս պահեմ, ի տես գէրտէին եւ բէլթէին եւ անուշապուրին եւ տեսակ մը բանին, որուն անուն մը տուին անգղիարէն, այո՛, ի տես բոլոր ասոնց, քանի մը անգամ եօթը գաւաթ պարպելու պարտաւորեցայ, որու համար այնքան զըղջացած եմ որ՝ մտադրած եմ մեծին Պղուտոնի զոհ մատուցանել գործած մեղացս ի քաւութիւն եւ ի թողութիւն։

— Ո՞վ կըսէ թէ, խե՜նդ ... օղի խմելը մեղք է, բաւ է որ մարդ չափէն դուրս չելնէ, չի կարդացի՞ր վերջերս թերթերը, իշտէ մեղք անոնք են, իբր սուրբ ճանչցուած մարդոց կողմէ գործուած։

— Իրաւ է, բարեկամ, շատ իրաւ է...

— Խօսքերնիդ շարունակեցէք.

— Ես չեմ յիշեր քանիերորդ գաւաթս պարպելու վրայ էի, կանխաւ հրաւիրեալք եկան եւ աւուր պատշաճի բարեմաղթութիւններէ ետք, մէջտեղ նետեցին հայերէն լրագիրներու տրցակ մը եւ սկսան ատոնց մէջ մրցանակի սրժանի հարմարող գրուածներ փնտռել.

— Շատ գտա՞ն ...

— Շատը քիչը չեմ յիշեր, միայն սա գիտեմ թէ՝ ամէնէն աւելի հաւնուածն եղաւ վեղարաւորի մը յօդուածը.

— Տղա՛յ, ո՞ր վեղարաւորինը.

— Իշտէ նըվոր, բարեկամիդ.

— Ա՞ն ալ հակալքօլական պայքարին մէջ նետուեր է.

— Ինչո՞ւ չի նետուի, բաւական է որ թէօպէ ըրած է.

— Իրաւունք ունիք, մրցանակ ընդունեցա՞ւ.

— Փառաւորապէս.

— Զարմանալի՜ բան.

— Ճանըմ ի՞նչ կայ զարմանալու, հիմայ ան հոտէ՛ն անգամ նուաղում կ'զգայ.

— Սակայն քու օղի խմելուդ շատ զարմացայ.

— Ինչո՞ւ չի խմէի, ինչպէս ըսի, օտար տեղ ի տես այն համադամ անուշէղինաց, մրգեղէններու եւ նոյն իսկ եթէ իմ տեղս վեղարաւորը ըլլար, չը պիտի քաշուէր խմելէ, եթէ նոյն իսկ իրեն վիճակուելիք 140,000 կինէէն զրկուիլն ալ գիտնար։

Գ. Փ.

— Թատերական նոր ներկայացում մը պատրաստած եմ, ի՞նչ յայտարարութիւն փակցնելու եմ դրանը վրայ, որպէս զի ժողովուրդը հետաքրքրուի և թատրոնը խուռն բազմութեամբ լեցուի։

— Ատկէ դիւրին ի՞նչ կայ, յայտարարութեան վրայ դրեցէք,

«Աղատ մուտք»

×

— Մայրիկ, ամուսնանալէ առաջ սիրաբանա՞ծ էք շատ։

— Անտարակոյս աղջիկս։

— Ձեր սիրաբանութեանց համար պատժուա՞ծ էք երբէք։

— Անգթօրէն աղջիկս, և պատիժներուն ամէնէն մեծը քու հօրդ հետ ամուսնանալս եղաւ։

ԿԱՂԱՆԴ ԵՒ ԲԱՐԵՄԱՂԹՈՒԹԻՒՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ

= Բարեաւ եկիր ո՛վ դու Կաղանդ ամանոր,
Քեզ համար ես դրրի կոշկիս եամա նոր։

= Որ պրտրտիմ տունք տուն ու մաղթեմ միշտ,
Շաս տարիներ ուրախ զուարթ ու անվիշտ։

= Այսօր կուտենք բեղբէ զէրտէ քաղցր ապուր,
Սակայն երբէք Զլղատեանին պէս ապուր։

= Բայց երբ ուտես շաս լուբիա ու աղցան,
Վերջն անպատճառ աղիքներդդ կառնես ձայն։

= Ամենքն խիստ խոժոռադէմ վարժապետ,
Այսօր խնդայ խօսի խաղայ սանին հետ։

= Նուէր տալու համար այսօր մանուանդ,
Շաս սարրաֆներ ալ կընդունին շա՛ս աւանդ։

= Նշանածներ որոնց քրսակ չեն լեցուն,
Նուէր տանին գէր չորս արշըն պուլուզցուն։

= Նուէր մը կայ որ մարդ կուտայ բացարձակ,
Ազգականին նրշանածին համարձակ։

= Նուէր մ'ալ որ կուտան գաղտնի ու գոցէն,
Վախնալով միշտ այն պատուական տրփոցէն։

= Նրշանածին համար Կաղանդ մեծ օր է,
Որուն բերնէն շէքեր խայմախ մեղր ծորէ։

= Այսօր հարսը պիտ' համբուրէ անպատճառ,
Իր ճատալոզ կեսրոջ ձեռքը չիկայ ճար։

= Սմէն բերնէ ջերմ մաղթանքներ կը թափին,
Ալ չի նայուիր անկեղծին ու քրքրին։

= Այսօր օրն է օխտը տիզին քանեակին,
Որ կը խրմեն առ հասարակ այր ու կին։

= Օխտը ոսխին Կաղանդն է որ կը բերէ,
Գէր մէկ օր մը Տեար Թավշանմեան կը ներէ։

= Ձեռք պագնելու ձեռք սեղմելու օր է այս,
Որուն անշուշտ պիտ' բարկանայ Տեար Նալբաս։

= Եւ քանի որ այսօր, օր է մաղթանաց,
Իմ ալ մաղթանքս կընեմ արձակ բացէ բաց։

Ուրեմն կը մաղթեմ որ գոնէ մինակ այս տարի Իզմիրեանց մրցանակի կտորուանքներէ կտոր մը չնորհուի իմ սիրազեղ (հոմանիշ ծուածեղին, կամ ձու-հաց-եղին, եւ կամ ձու — Ա. շաղկապ — զեղին) եւ սիրելագոյն բարեկամցուս Պառոն Էտուառ Թօլայի, որպէս զի կուտաւորուի եւ կարող ըլլայ Բերայի ամէն փողոցները համարձակ ու ճաշակատաբաց պըտըտիլ (ըստ վկայութեան անձին իւրոյ)։

×

Կը մաղթեմ որ բարեսէր կամ բարեգործասէր անձ մը կամ անձնաւորութիւն մը, հաճի եւ բարեհաճի իմ ընտրելագոյն բարեկամիս Տիար Թորոսենց Գիրգորիկին՝ նուիրել մէկ տարեկան երկաթուղիատոմսակի (բարդ բառ) ապօնըմսն մը իր ամենօրեայ երթեւեկութեան համար ի Պատրիարքարան Հայոց։

×

Կը մաղթեմ այս չնորհաւոր նոր տարւոյն 12 ամսուն 52 շաբաթուան եւ 365 օրուան ընթացքին մէջ գտնէ իր մխիթարութիւնը այն հովիւը որ յոտեցին իր հօտէն հոտելուն համար, գրկելով զինքն գէթ վերջին հոգեկան կամ մանաւանդ մարմնական ու նիւթական մխիթարութենէն։

×

Կը մաղթեմ որ այս տարի մեր քահանայից հասոյթի նոր դուռ մը բացուի, վասն զի ապրելու համար մեռել չըկայ այլ եւս, քանի որ Լիբանանցի տաղանդամեծ Հիբօկրատեան մը գտաւ մասածով մեռել ողջնցընելու գիւտը։

×

Վերջապէս կը մաղթեմ ամէն երջանկութիւն ամէն ծանօթից եւ անծանօթից իմոց կենդանեաց, քանի որ ասոր համար մէթալիկ մը ծախք չունիմ։

Բանաստեղծս առաջին կարգի (*)

Սկիւտար ԵՐՄՈՎ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

(*) Կը խնդրուի թիւրիմացութեամբ շրջենաւի մէվքի չը հասկնալ։

ՇԱԲԹՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽԱՍԳԻՒՂ. — Օրիորդ Տաքէսեան իր գերդաստանէն ժառանգ մնացած և ժամանակին մեր եկեղեցիին նուիրած, և այս օր 900 ոսկիի արժողութիւն ունեցող, Ս. Կարապետի մասունքը ետ կ'ուզէ կամ փարայ կուզէ։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ. — Հրաման։ Նըւէրը ետ չառնուիր։ Մասունքը ետ չի տրուիր։ Հանրային օգնութիւն կրնայ ակնկալել։

ԳԱՏԸ-ԳԻՒՂ. — Արամեան վարժարանի համար դաստիարակ ուսուցիչ մը կը փնտռուի, որ մասնագէտ ըլլայ Հայերէնի, Ֆրանսերէնի և Թուրքերէնի, ամսական թոշակն 150 ղրշ. որուն 30 փարան կը պատկանի ուսուցչաց օգնութեան սնտուկին։ (Այս պաշտօնը 149 ղրուշ 10 փարայով յանձն առնող կընայ դիմել խմբագրատունս։

ԻԶՄԻՐ. — Վաղինակին ինքնութիւնը հասկնալու համար, Պոլսէն հասած նամակներուն չպիտի կարենանք պատասխանել։

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ. — Հանրագիտակի տարեկան բաժանորդագին մը վճարողին լիուլի տեղեկութիւն կը տրուի Վաղինակի նկատմամբ։

ԶՈՒԽԱՃԻ ԽԱՆ. — Զմեռնամուտի առթիւ կարգ մը նախանձոտ զրպարտիչներ փոխանակ սալոններու մէջ խաղալու, կարգ մը պատուաւոր անձնաւորութեանց պատիւին հետ խաղալուն հետեւանօք, մէկուն ոտքը կոտրեր ուրիշի մը ալ դէմքը ձեռքերը այրեր են։ (Նախախնամութեան մատը տեսա՞ք ինչ կ'ընէ։ Ս. Խ.)

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ. — Ելմտից տեսչին ամսաթոշակին հաշիւը հետեւեալն է.

Ասկէ առաջ	1000 ղրշ
Ետքը ղեղչուած	500 „
Զուտ ամսական	500 „

Արկղակալի պաշտօնը ջնջուելով, ասոր յատուկ ամսական գումարը յատկացուած ելմտից տեսչին 500 ղրշ

Գումար 1000 „

Ելմտից տեսչին կողմէ ամսականի յաւելման խնդիրը մերժուեցաւ։

ՉԵԿՈՒՑ

Յաջորդ թուով պիտի հրատարակուի ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՆ ԵՒ ԻՐ ԵՐԳԸ, ՎԸՇՏԱԿՑԱԿԱՆ նիւթով, որ մեր Ամենասիրելի և Ամենապատիւ Պատրիարք Ս. Հօր սիրական ու պատուական Քրոջ մահուան յիշատակին ի պատիւ նուիրուած է բանաստեղծական լեզուին բոլոր գեղեցկութիւններով, և նիւթին վեհութեան համապատասխանող վսեմ ու շքեղ ոճով մը, վառվառուն զգացումներով ու երեւակայութեան բոլոր գունագեղ ճոխութիւններով զարգարուած է։ Կրկին ու կրկին կարդալու, և մէն մի տողը գոց սովրելու չափ խընամոտ ուշադիր ընթերցման արժանի է։

Արտօնատէր ԱՐՄԷՆ ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Յ. ԱՍԱՏՈՒՐԵԱՆ
Պապը ալի ճատտէսի, թիւ 52

BOVININE

ՊՕՎԻՆԻՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԸՆՏԻՐ ՍՆՈՒՆԴ

ՓՈՔՐ ՏՂԱՑՈՑ

ՊԱՏԱՆԻՆԵՐՈՒ

ԵՒ ԾԵՐԵՐՈՒ

Bovinine կը պարունակէ Ղզուտ սննդային մասերն եղան մսին, ուղեղին, ողնուղեղին և ֆոսֆաթներն ոսկրային կազմուածքին, խտացեալ վիճակի մէջ։

Պոլիս նոր բերուած այս անզուգական կազդուրիչ դեղը, 27 տարիներէ ի վեր ծանօթ և գնահատուած ընդհանուր Ամերիկայի, Անգղիոյ, Ճաբոնի և Չինու համբաւաւոր բժիշկներէն. ջերմապէս կը յանձնարարուի ամէն անոնց՝ որոնք կ'զգան «ուժասպառութիւն, դալկութիւն, անախորժութիւն, ստամոքսի խանգարում, ընդհանուր ջղային տկարութիւն, նիհարութիւն, կուրծքի տկարութիւն, անախորժութիւն»։

Անգամ մը գործածութիւնը կը հաստատէ իր անզուգական յատկութիւնը։

Ընկերութեան միակ ներկայացուցիչը ԱՐԴԱՐԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ, Պահճէ-գաբու, Օսմանեան նամակատան ետեւի կողմը։ Կը գտնուի նաև ամէն նշանաւոր դեղարաններու և դեղօրէից մթերանոցներու քով։ 50—23

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՁԱՆԳԵՐՁԵՂԻՆՆԱՑ

Արանց, Կանանց եւ Տղայոց

ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՁԱՓՈՒ ՎՐԱՑ

Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ եւ ԸՆԿ.

Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Թօփալեան խան

Սոյն վաճառատունը, որ տարիներէ ի վեր իր ուղղութեամբ, ապրանաց տոկունութեամբ և գիներու անմրցելի ժանութեամբը շահած է բոլոր իրեն դիմող յաճախորդաց վստահութիւնը, այս անգամ ձմեռուան յատուկ ընտիր հագուստներու, կանանց բելզոիններու և տղայոց շիք և դիմացկուն fouքիւմներու ճոխ մթերք մը պատրաստ ունի, որ ջերմապէս կը յանձնարարուի ամէն անոնց, որոնք պէտք ունին ներկայ եղանակին հագուստի և ուրիշ նմանօրինակ պիտոյից։

Սակարկութիւն չկայ, թիւը 2 ղրշ. է։

Գաւառներէն յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին։ 50—18

Թ. ԹԱՋԱՏՈՒՐԵԱՆ

ՊԱՐԻ ԴԱՍԱՏՈՒ

Ներկայ ձմեռուան առթիւ ընտանեկան երեկոյթներու անհրաժեշտ պարը քիչ ժամանակուան մէջ ուսանելու փափաքողք կրնան դիմել իրեն՝ Բերա, Կալաթա Սէրայի դէմ Սիթէ տը Բերայի մէջ թիւ 11. Պոլսոյ կողմ Մեծ Շուկայ, Գալբաքճըլարի դուռը, Ֆէսճի Սեպուհ աղայի խանութը։

Գ. ԵԱՎՐՈՒԷԱՆ Ց. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԹԷՑԻ ԽԱՌՆՈՒՐԴՆԵՐ

ՄԻՇՏ ԱԺԱՆ ՈՒ ԹԱՐՄ ԵՆ

— ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ

ԸՆՏԻՐ, ԱԺԱՆ

ԵՒ

ՀՈՏԱՒԷՏ ԹԷՑԵՐ

ՀԷՐՃԱՅԻ

ԱՊԱՌԻԿԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Հէրճայի մեծ վաճառատունը՝ գոհարեղէններու ոսկի և արծաթ շղթայներու, գրպանի պատի և քսնսոլի ժամացոյցներու մասնաւոր վաճառումէն զատ՝ իր բազմաթիւ յաճախորդներու վստահութենէն քաջալերուած, այս անգամ կը փութայ յայտարարել թէ՝ ամէն եղանակի յատուկ վերջին նորաձեւութեան վրայ պատրաստունի արանց, կանանց և տղայոց համար ամէն տեսակ հագուստներ ու անձրեւի համար մուշամպա վերարկուներ, նաև ճերմակեղէններ, ֆանթէզիներ և թօաֆիէնի, ամերիկեան կօշիկներ։ Ունի նաև կահկարասի, ձեղունի լամբարներ, մահճակալներ, եւրոպական ու անգղիական գորգեր, գետնի մուշամպաներ, կրամֆոնները ու պիսիկլէթներ՝ ամենավերջին կատարելութիւններով։

Հէրճայի վաճառատունը մայրաքաղաքիս մէջ միակն է, որ շահած է հանրութեան վստահութիւնը և գոհունակութիւնը իր ապրանքներու տոկունութեան և ոսկիներու մաքրութեան՝ ձեւաւորութեան և ամրութեան համար։

ԱՊԱՌԻԿ

Միայն թէ գնուած ապրանքին հարիւրին 20ը կանխիկ, իսկմնացեալ գումարին համար շաբաթական հարիւրին 5 վճարմամբ պատրաստ է հայթայթել։

Վաճառատունս հաստատուած է

ՄԵԾ ՇՈՒԿԱՑ ՈՍԿԵՐՉԱՑ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 13

Անգամ մը այցելել բաւական է համոզուելու համար թէ՝ Հէրճայի անմրցելի կազմակերպութեամբ մը ի վիճակի է այսօր գոհացնել իր ամենէն դժուարահաճ յաճախորդները։

Կանխիկ գնողներու համար հարիւրին 3 զեղչ

ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ՉԿԱՑ

50 — 14

Շաբաթական վճարմանց համար հաւաքիչներ միշտ պատրաստ են։